



ÚŘAD PRO TECHNICKOU
NORMALIZACI, METROLOGII
A STÁTNÍ ZKUŠEBNICTVÍ

Vápno, cement, kamenivo a příbuzné stavební výrobky z pohledu legislativy: uvádění na vnitřní trh EU dnes a zítra

Mgr. Václava Holušová

Odbor státního
zkušebnictví

Vápno, cement, ekologie 2023

17. 5. 2023

Právní aspekty uvádění stavebních výrobků na společný trh EU

Harmonizovaná oblast

- Nařízení EPaR (EU) č. 305/2011 – CPR
- Novela nařízení CPR v rámci nařízení o ekodesignu pro udržitelné výrobky
- Příprava nových standardizačních požadavků na harmonizované normy

Neharmonizovaná oblast

- Nařízení vlády č. 163/2002 Sb.
- Vzájemné uznávání výrobků

Všechny výrobky:

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady [2001/95/ES](#) , o obecné bezpečnosti výrobků (GPSD – General Product Safety Directive)
- Zákon č. [102/2001 Sb.](#), o obecné bezpečnosti výrobků (zavádí do českého právního řádu směrnici 2001/95/ES)
- Zákon č. [89/2012 Sb.](#) (Občanský zákoník), [§ 2939](#) - škoda způsobená vadou výrobku

Stavební výrobky:

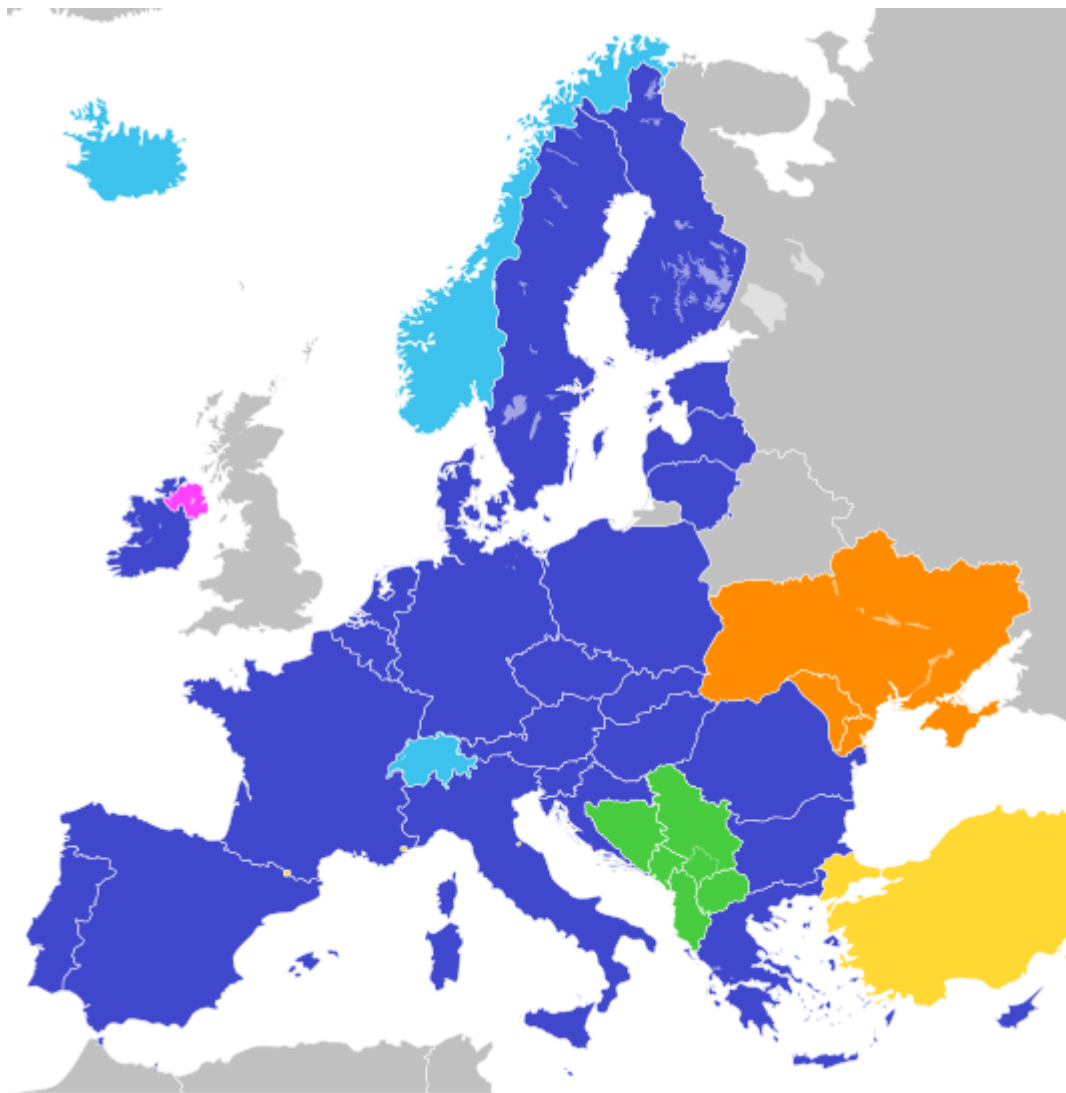
- Harmonizovaná oblast: přímo použitelné nařízení Evropského parlamentu a Rady č. [305/2011/EU](#), kterým se stanoví harmonizované podmínky pro uvádění stavebních výrobků na trh a kterým se zrušuje směrnice Rady 89/106/EHS („CPR“ - plně účinné od 1. 7. 2013)
- Neharmonizovaná oblast:
 - zákon č. [22/1997 Sb.](#), o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (k 1. 1. 2024 nabude účinnosti již 23. verze)
 - nařízení vlády č. [163/2002 Sb.](#), kterým se stanoví technické požadavky na vybrané stavební výrobky, ve znění pozdějších předpisů (poslední úprava n. v. [215/2016 Sb.](#), konsolidované [znění platné od 1. 1. 2017](#))

- 27 členských států EU
- Island
- Norsko
- Lichtenštejnsko
- Švýcarsko

(GB a **Severní Irsko** po Brexitu)

Volný pohyb:

- Osob
- Služeb
- Kapitálu
- **Zboží**



Pravidla pro uvádění stavebních výrobků na společný trh jsou určována na úrovni Evropské unie

Legislativu EU přijímají společně Evropský parlament (zastupuje občany EU) a Rada EU (zastupuje vlády členských států EU)

Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 305/2011/EU, kterým se stanoví harmonizované podmínky pro uvádění stavebních výrobků na trh a kterým se zrušuje směrnice Rady 89/106/EHS

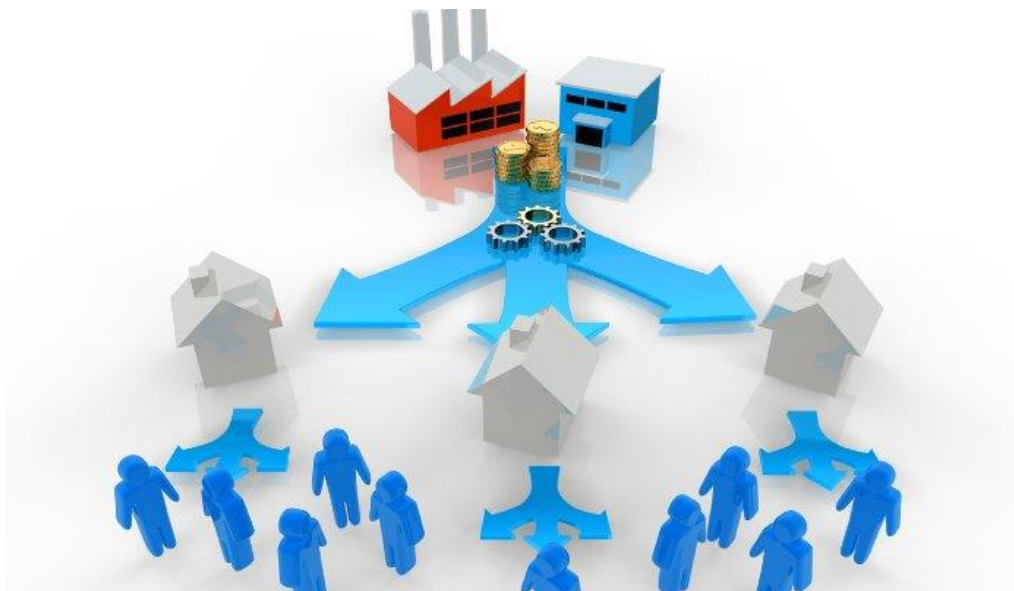
Pravidla pro použití stavebních výrobků do staveb jsou určována na úrovni členských států (stavební právo)

- **Přímo použitelný právní předpis**, který členské státy EU nesmí nijak měnit.
- Má vyšší právní sílu než čistě národní legislativa.
- Použije se v případě, že pro daný výrobek existuje harmonizovaná evropská norma (dále „hEN“).
- Stanoví **podmínky pro uvádění a dodávání stavebních výrobků na trh**.
- Posuzují se **vlastnosti konkrétního výrobku** s ohledem na to, jaký má vliv na plnění 7 základních požadavků na stavby:
 - Základní požadavek č. 1 - Mechanická odolnost a stabilita
 - Základní požadavek č. 2 - Požární bezpečnost
 - Základní požadavek č. 3 – Hygiena, ochrana zdraví a životního prostředí
 - Základní požadavek č. 4 – Bezpečnost a přístupnost při užívání
 - Základní požadavek č. 5 – Ochrana proti hluku
 - Základní požadavek č. 6 – Úspora energie a ochrana tepla
 - Základní požadavek č. 7 – Udržitelné využívání přírodních zdrojů

Článek 2 – definice:

- „stavebním výrobkem“ se rozumí výrobek nebo sestava, které jsou vyrobeny a uvedeny na trh za účelem trvalého zabudování do stavby nebo její části a jejichž vlastnosti ovlivňují vlastnost stavby s ohledem na základní požadavky na stavby;
- „sestavou“ se rozumí stavební výrobek uvedený na trh jedním výrobcem sestávající alespoň ze dvou samostatných součástí, které je třeba pro zabudování do stavby sestavit;
- „stavbou“ se rozumí pozemní a inženýrské stavby;
- „zamýšleným použitím“ se rozumí zamýšlené použití stavebního výrobku, jak je vymezeno v příslušné harmonizované technické specifikaci;
- „dodáním na trh“ dodání stavebního výrobku k distribuci nebo použití na trhu Evropské unie v rámci obchodní činnosti, ať již za úplaty nebo bezplatně;
- „uvedením na trh“ první dodání stavebního výrobku na trh Unie (každého jednotlivého kusu, ne typu);

- „výrobce“ se rozumí fyzická nebo právnická osoba uvádějící na trh pod svým jménem či firmou nebo ochrannou známkou stavební výrobek, který vyrábí nebo který si nechává navrhnout nebo vyrobit; výrobce může být odkudkoliv;
- „distributorem“ se rozumí fyzická nebo právnická osoba v dodavatelském řetězci kromě výrobce nebo dovozce, usazená v EU, která dodává na trh EU stavební výrobek vyrobený rovněž v EU;
- „dovozcem“ se rozumí fyzická nebo právnická osoba usazená v EU, která uvádí na trh EU stavební výrobek ze třetí země;



1. Pokud pro stavební výrobek existuje harmonizovaná norma, **musí výrobce** při uvedení stavebního výrobku na trh **povinně** k němu vydat prohlášení o vlastnostech a připojit k výrobku označení CE.
2. Pokud pro stavební výrobek harmonizovaná norma neexistuje nebo pokud se výrobek od ní podstatně odchyluje, a výrobce by přesto chtěl opatřit výrobek označením CE, **může** požádat subjekt pro technické posuzování (TAB) o vydání evropského technického posouzení (ETA).
3. Pokud tuto možnost nevyužije, je jeho povinností zjistit, zda daný výrobek je pokryt národní legislativou – tedy nařízením vlády č. 163/2002 Sb). Pokud ano, **musí** výrobce vydat prohlášení o shodě a nesmí připojit označení CE.

Důležité: Označení CE používané pro stavební výrobky má jiný význam než označení CE pro výrobky určené přímému spotřebiteli, protože stavební výrobek může plnit požadavky ve vztahu k základním požadavkům na stavby teprve poté, co byl na základě svých deklarovaných vlastností správně vybrán a následně správně zabudován do stavby. Z toho důvodu je důležité určit zamýšlené použití výrobku.

- Pro **uvedení výrobku na trh**, včetně certifikace, vypracování prohlášení o vlastnostech a připojení označení CE, lze použít **pouze harmonizovanou výrobkovou normu, na kterou byl zveřejněn odkaz v Úředním věstníku Evropské unie (OJEU)**. Datum začátku platnosti EN tak, jak ho stanovil Evropský výbor pro standardizaci (CEN), přitom neznamena datum, od kterého lze danou EN používat pro potřeby posuzování vlastností stavebních výrobků a jejich označování CE.
- Použití jiných než citovaných norem je jen **dobrovolné**.
- **Harmonizovaná nemusí být ta nejnovější verze hEN, a nemusí být dokonce ani platná.** Roste počet norem, které byly **zrušeny** CEN a nahrazeny novou verzí, ta však ještě nebyla citována v OJEU. Z OJEU zároveň nebyl stažen odkaz na zrušenou EN, přestože ta může být po obsahové stránce již velmi zastaralá.
- Nové hEN nepřibývají - poslední sada hEN k CPR byla zveřejněna v březnu 2019 a jedna hEN v prosinci 2022. Problémy s publikací odkazů na normy v OJEU způsobilo rozhodnutí Evropského soudního dvora, které prohlásilo hEN za součást práva EU a Evropská komise je zodpovědná za jejich soulad s CPR.

- To, že norma dosud nebyla zveřejněna v OJEU, přitom neznamená, že je „neplatná“. Přesnější výraz by v této souvislosti byl, že je „nepoužitelná pro účely označení CE“.
- **Varianty:**
 - v OJEU je uveden odkaz na nejnovější platnou verzi normy (optimální situace);
 - v OJEU je odkaz na novou verzi normy i na předchozí verzi (může být i zrušená); období souběžné platnosti obou verzí norem;
 - v OJEU je pouze odkaz na starší verzi normy, která je v databázi ČSN online již označena jako „zrušená“, přesto však dál slouží pro účely vytvoření prohlášení o vlastnostech a označování CE (dostí matoucí situace).
- Nejsnazší přístup k aktuálnímu seznamu hEN v českém jazyce je prostřednictvím [Databáze harmonizovaných norem k CPR](http://www.nlfnorm.cz/normy/70/prehled-harmonizovanych-norem-k-cpr) na webu ÚNMZ: <http://www.nlfnorm.cz/normy/70/prehled-harmonizovanych-norem-k-cpr>

- Národní normalizační orgány členských států musí při zavádění EN do soustavy národních norem dodržovat pravidla, která určuje Evropský výbor pro standardizaci (CEN). Jakmile CEN zpracuje a vydá novou EN (včetně budoucí hEN), jsou všechny členské státy povinny tento dokument zavést na národní úrovni nejpozději v termínu DOP (Date Of Publication) a jakékoliv tzv. **konfliktní normy** zrušit nejpozději v termínu DOW (Date Of Withdrawal).
- Za tyto konfliktní normy jsou přitom považovány jak původní národní technické normy zabývající se stejným předmětem, tak v případě zpracování revizí EN i jejich předchozí verze.
- V databázi **ČSN online** jsou zrušené normy zřetelně označeny červeným symbolem, zatímco platné normy jsou označeny zeleně.

- Je to **druhý typ harmonizované technické specifikace k CPR** (vedle hEN).
- Pokud pro daný výrobek již existuje dokument EAD, lze na jeho základě vydat evropské technické posouzení (ETA). Pokud ještě vhodný dokument EAD neexistuje, může výrobce požádat o jeho vytvoření. Tato služba je pro výrobce bezplatná, trvá však nejméně 1 rok.
- **EAD obsahuje tyto informace:**
 - obecné informace o výrobku a jeho použití
 - seznam základních charakteristik odpovídajících zamýšlenému použití výrobku tak, jak je předpokládá výrobce a odsouhlasil příslušný TAB
 - metody posuzování vlastností stavebního výrobku
 - odkaz na příslušný systém posouzení a ověření stálosti vlastností
 - předpoklady pro posouzení vlastností, identifikaci stavebního výrobku
 - doporučené dokumenty (např. jiné EAD, normy, technické zprávy atd.)

- Dokumenty EAD smí vydávat pouze speciálně určené **subjekty pro technické posuzování** (Technical Assessment Body - TAB). V ČR fungují 4 TAB, z nichž se problematikou cementu, vápna a spol. zabývají tyto dva:
 - Technický a zkušební ústav stavební Praha, s. p.
 - Institut pro testování a certifikaci, a. s. Zlín
- Postup pro přijetí EAD je popsán v příloze II k CPR.
- **Seznam aktuálně platných EAD** naleznete v databázi NANDO pod [tímto](#) odkazem (v angličtině). České překlady jsou k dispozici na Informačním portálu ÚNMZ pod [tímto](#) odkazem. Jejich počet se stále zvyšuje, protože odkazy na nové EAD v OJEU jsou vydávány několikrát ročně.
- Ve skupině **15. Cement, stavební vápna a jiná hydraulická pojiva** bylo dosud vydáno [8 dokumentů EAD](#).
- Ve skupině **26. Výrobky pro beton, malty a injektážní malty** bylo vydáno již [13 EAD](#).
- Ve skupině výrobků **24. Kamenivo** zatím nevznikl žádný EAD.

Příloha V k CPR, ve znění nařízení Komise [č. 568/2014](#):

- [Systém 1+](#)
- [Systém 1](#)
- [Systém 2+](#)
- [Systém 3](#)
- [Systém 4](#)

Za určení typu výrobku pro každý výrobek, který chce výrobce uvést na trh, je vždy odpovědný výrobce.



Úkoly výrobce:

- řízení výroby (FPC)
- další zkoušky vzorků odebraných ve výrobním závodě v souladu s předepsaným plánem zkoušek;

Úkoly oznámeného subjektu (OS):

- posouzení vlastností stavebního výrobku provedené na základě zkoušky (včetně odběru vzorků), výpočtu, tabulkových hodnot nebo popisné dokumentace výrobku;
- počáteční inspekce ve výrobním závodě a řízení výroby;
- průběžného dozoru, posouzení a hodnocení řízení výroby;
- prověřovacích zkoušek vzorků odebraných oznámeným subjektem pro osvědčení výrobku ve výrobním závodě nebo ve skladovacích prostorech výrobce.

Úkoly výrobce:

- řízení výroby (FPC)
- další zkoušky vzorků odebraných ve výrobním závodě v souladu s předepsaným plánem zkoušek;

Úkoly oznámeného subjektu (OS):

- posouzení vlastností stavebního výrobku provedené na základě zkoušky (včetně odběru vzorků), výpočtu, tabulkových hodnot nebo popisné dokumentace výrobku;
- počáteční inspekce ve výrobním závodě a řízení výroby;
- průběžného dozoru, posouzení a hodnocení řízení výroby.
- (odpadá zde odebírání vzorků při dozoru).



Úkoly výrobce:

- posouzení vlastností stavebního výrobku provedené na základě zkoušky (včetně odběru vzorků), výpočtu, tabulkových hodnot nebo popisné dokumentace výrobku;
- řízení výroby (FPC)
- zkoušky vzorků odebraných výrobcem ve výrobním závodě v souladu s předepsaným plánem zkoušek

Úkoly oznámeného subjektu (OS):

- počáteční inspekce ve výrobním závodě a řízení výroby,
- průběžný dozor, posouzení a hodnocení řízení výroby.

• **Pozor! Dobrovolný certifikát podle EN ISO 9001 nenahrazuje dohled nad systémem řízení výroby podle nařízení CPR!**

OS může (ale nemusí) případně využít některé jeho části.

Úkoly výrobce:

- řízení výroby (FPC)

Úkoly oznámeného subjektu (OS):

- oznámená laboratoř posuzuje vlastnosti na základě zkoušky (na základě odběru vzorků provedeného výrobcem), výpočtu, tabulkových hodnot nebo popisné dokumentace stavebního výrobku
- na rozdíl od systémů 1, 1+ a 2+ OS nevydává žádné osvědčení („certifikát“), ale jen protokol o posouzení vlastností výrobku, který obsahuje jeden nebo více protokolů o dílčích zkouškách.



- **oznámené subjekty pro osvědčení výrobku** (systémy 1+ a 1)
- **oznámené subjekty pro osvědčení řízení výroby** (systém 2+)
- **oznámené laboratoře** (systém 3)

Každý typ je akreditován podle jiné akreditační normy a plní jiné úkoly – nelze je zaměňovat

OS pro osvědčování výrobků (systémy 1+ a 1) a OS pro osvědčování systémů řízení výroby (systém 2+) jsou akreditovány podle EN ISO/IEC 17065

OS pro zkoušení výrobků (systém 3) jsou akreditovány podle EN ISO/IEC 17025

❖ První možnost – přímo z **evropské databáze NANDO**:

<http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/nando/>

Stavební výrobky zde: http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/nando/index.cfm?fuseaction=directive.notifiedbody&dir_id=33

V systému je více než 660 oznámených subjektů a TAB. Zájemce o jejich služby se musí dobře orientovat v anglické terminologii.

Postup hledání: Standards → EN 197-1:2011 Cement - Část 1: Složení, specifikace a kritéria shody cementů pro obecné použití → u této normy lze vybírat (ke dni 24. 4. 2023) z 80 oznámených subjektů, včetně 2 českých, které mohou posoudit výrobek

❖ Druhá možnost – přes informační portál ÚNMZ:

Postup hledání: harmonizované normy podle jednotlivých výrobních skupin → Skupina 15. Cement, stavební vápna a jiná hydraulická pojiva → EN 197-1:2011 → informační portál nabídne výběr ze 2 českých subjektů, které mohou posoudit výrobek

Nebo: databáze všech harmonizovaných norem → EN 197-1:2011 → NANDO

- **Osvědčení podle systémů 1+ a 1:**

„Toto osvědčení bylo poprvé vydáno (*datum*) a zůstává v platnosti, dokud se harmonizovaná norma, stavební výrobek, postupy posuzování a ověřování stálosti vlastností ani výrobní podmínky v místě výroby výrazně nezmění nebo pokud oznámený subjekt pro osvědčení výrobku nepozastaví nebo nezruší platnost tohoto osvědčení.“

- **Osvědčení podle systému 2+:** místo „oznámený subjekt pro osvědčení výrobku“ je uvedeno „oznámený subjekt pro osvědčení řízení výroby“
- Oznámený subjekt však má právo omezit platnost osvědčení a uvést toto datum.
- **Zkušební zpráva z laboratoře:** platí ke dni vydání, nelze ji nijak dodatečně změnit či zneplatnit, ani vydat duplikát.
- **Evropské technické posouzení podle EAD** platí bez omezení.

- Vypracováním prohlášení o vlastnostech nese výrobce odpovědnost za shodu stavebního výrobku s vlastnostmi uvedenými v prohlášení.
- Vzor prohlášení o vlastnostech je uveden v příloze III [CPR](#) (ve znění nařízení Komise [č. 574/2014](#)). Kromě vzoru obsahuje toto nařízení i **návod** pro vypracování prohlášení o vlastnostech, což umožňuje lepší flexibilitu potřebnou pro různé druhy stavebních výrobků.
- Kopii prohlášení o vlastnostech lze poskytovat v tištěné podobě nebo elektronickými prostředky.



- Podmínky pro zpřístupňování prohlášení o vlastnostech stavebních výrobků na internetové stránce:
 - zajistit, aby se obsah prohlášení o vlastnostech po zveřejnění na internetové stránce neměnil;
 - webová stránka by měla být pro zákazníka přístupná zdarma (případně po vložení kódu z účtenky), měla by být předmětem monitorování a údržby, aby se zajistilo, že bude pokud možno nepřetržitě přístupná a že nedojde k výpadku v důsledku technických problémů;
 - webová stránka by měla zůstat dostupná po dobu nejméně deseti let od uvedení stavebního výrobku na trh.
- Zákazník však má vždy právo požadovat PoV v tištěné podobě.

- PoV musí být poskytnuto v jazyce nebo v jazycích požadovaných členským státem, v němž je výrobek dodáván na trh.
- Bezpečnostní informace a pokyny musí výrobci poskytnout v jazyce či jazycích, kterým uživatelé snadno rozumějí – tento jazyk či jazyky určí členský stát, v němž je výrobek dodáván na trh.
- Seznam jazykových požadavků států EU – tabulka pod [tímto](#) odkazem.
- Česká republika požaduje češtinu.
- Za obsah PoV zodpovídá výrobce. Postup pro pořizování jazykových mutací není stanoven. Doporučuje se, aby bylo PoV vždy potvrzeno výrobcem, bez ohledu na to, jakým způsobem si výrobce zajistil překlad (zda vlastními silami anebo využil služeb překladatele či odběratele).
- Distributor/dovozce nesmí uvést na trh výrobek bez PoV v požadovaném jazyce.

- Grafická podoba označení CE je dána nařízením Evropského parlamentu a Rady č. [765/2008](#), textový obsah se musí přizpůsobit příslušné hEN nebo ETA a požadavkům CPR (u stavebních výrobků to nejsou jen písmena „CE“!)
- K označení CE se doplní dvě poslední číslice roku, v němž bylo označení poprvé připojeno, název a sídlo výrobce nebo identifikační značka umožňující snadnou a jednoznačnou identifikaci jména či firmy a adresy výrobce, jedinečný identifikační kód typu výrobku, referenční číslo PoV a úroveň nebo třídy vlastností uvedených v prohlášení, odkaz na použitou harmonizovanou technickou specifikaci (tj. hEN nebo EAD), případně identifikační číslo oznámeného subjektu a zamýšlené použití, jak je stanoveno v příslušné harmonizované technické specifikaci.

- Označení CE musí být viditelně a čitelně umístěno (v pořadí podle vhodnosti):
 - na vhodné části výrobku
 - na připojeném štítku
 - na obalu výrobku
 - v průvodní dokumentaci (dodací list apod.)
- Na štítku může být umístěn i QR-kód, s jehož pomocí lze načíst PoV do tabletu nebo chytrého mobilu.
- [Označení CE stavebních výrobků krok za krokem](#) – informační brožura vydaná Evropskou komisí ve všech jazycích ČS.

Nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků



Revize nařízení CPR



Legislativní balíček, předložený EK dne 30. 3. 2022, obsahuje návrhy nových pravidel, díky nimž by téměř veškeré fyzické zboží na trhu EU mělo být šetrnější k životnímu prostředí a energeticky úsporné po celou dobu jejich životního cyklu.

Balíček zahrnuje **5 iniciativ**:

- Návrh rámcového nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků a zrušení směrnice o ekodesignu (ESPR)
- EU strategie pro udržitelné a oběhové textilní výrobky
- Revize nařízení o stavebních výrobcích (CPR)
- Revize směrnice o právech spotřebitelů
- Pracovní plán pro ekodesign a označování energetickými štítky na období 2022–2024

- **Návrh nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků** je ústředním bodem tohoto legislativního balíčku. Vzhledem k tomu, že design výrobku určuje až 80 % jeho dopadu na životní prostředí během životního cyklu, rozšiřuje návrh oblast působnosti rámce pro ekodesign tak, aby zahrnoval co nejširší škálu výrobků. Předpokládá stanovení minimálních kritérií nejen pro energetickou účinnost, ale také pro oběhovost a celkové snížení environmentální a klimatické stopy výrobků.
- Za tímto účelem Komise přijímá společně s novým návrhem **pracovní plán pro ekodesign a označování energetickými štítky na období 2022–2024** s cílem zahrnout do něj nové výrobky spojené se spotřebou energie a aktualizovat a zvýšit ambice u výrobků, které již předmětem regulace jsou.

- **Jasný a harmonizovaný regulační rámec pro udržitelnost výrobků z hlediska životního prostředí** poskytne podmínky k tomu, že se tento přístup stane běžnou praxí a přiměje společnosti, které nakupují a prodávají na trzích EU, aby inovovaly a investovaly do oběhových obchodních modelů a výrobků zítřka.
- Na podporu tohoto cíle jsou jako součást balíčku představeny cílené **odvětvové iniciativy** – strategie EU pro udržitelné a oběhové textilní výrobky a **revize nařízení o stavebních výrobcích** – zaměřené na tyto dvě prioritní skupiny výrobků, které mají významný dopad na životní prostředí a klima.
- Komise předkládá rovněž legislativní návrh na **posílení postavení spotřebitelů při ekologické transformaci**, který zavádí cílené změny s cílem zajistit nezbytnou „ekologizaci“ horizontálního spotřebitelského práva EU.

- EK dne 30. 3. 2022 zveřejnila dlouho očekávaný **návrh revize CPR**.
- Text nařízení, včetně příloh a souvisejících dokumentů, je k dispozici na níže uvedených odkazech:
 - návrh nařízení o stavebních výrobcích
<https://ec.europa.eu/docsroom/documents/49315>
 - vysvětlující dokument k návrhu (Questions&answers)
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/QANDA_22_2121
 - tzv. factsheet k návrhu nařízení
<https://ec.europa.eu/docsroom/documents/49314>
- Návrh nařízení je **komplexní novelou stávajícího nařízení CPR** a cílem je zejména odstranit identifikované nedostatky aktuálně platného nařízení a zohlednit cíle Zelené dohody pro Evropu specifikované v rámci Akčního plánu pro oběhové hospodářství či Sdělení k renovační vlně.

Hlavní změny oproti stávajícímu nařízení CPR, navržené Komisí, jsou následující:

- **Rozšíření předmětu nařízení** – vedle harmonizovaných pravidel jsou nově stanoveny též vybrané požadavky na stavební výrobky.
- Značné rozšíření rozsahu i o další položky, např. datové soubory pro 3D tisk, služby 3D tisku, výrobky vyrobené na staveništi k okamžitému použití, náhradní díly, komponenty stavebních výrobků, prefabrikované rodinné domy ve smontovaném stavu, použité výrobky, služby spojené s deinstalací výrobků a přípravou pro nové použití. */pozn. v rámci projednávání v Radě EU bylo značně zredukováno/*
- Změna definic některých pojmů oproti současně platnému CPR.
- Vznik „**harmonizované zóny**“, v níž se na výrobky vztahují harmonizované technické specifikace a která jasněji rozdělí role Evropské komise a členských států, a mechanismus pro shromažďování informací o regulačních potřebách nebo opatřeních členských států, které si budou moci aktivně vyměňovat a řešit je v souladu s cíli jednotného trhu.

- Nová definice a rozšíření základních požadavků pro přípravu normalizačních mandátů.
- Zavedení nového zmocnění pro Evropskou komisi k přijímání harmonizovaných technických specifikací prostřednictvím delegovaných aktů pro případy, kdy evropské normy zpracované na základě mandátu nesplňují definované regulační potřeby Komise nebo hospodářských subjektů.
- Rozšíření základních požadavků na stavby.
- Zavedení funkčních, bezpečnostních a environmentálních požadavků na stavební výrobky.
- Zavedení nové skupiny dobrovolných stavebních norem stanovujících funkční, bezpečnostní a environmentální požadavky na stavební výrobky v rozsahu aktů Evropské komise vydaných v přenesené pravomoci.

- Stanovení nových environmentálních povinností výrobců.
- Seznam obecných požadavků na udržitelnost (budou dále definovány pro jednotlivé skupiny produktů v harmonizovaných normách nebo delegovaných aktech Evropské komise).
- Nová povinnost výrobců poskytovat kromě prohlášení o vlastnostech i prohlášení o shodě (splnění požadavků na výrobek – jen environmentální požadavky). Uvedení požadavků CPR do souladu s požadavky nařízení o ekodesignu pro udržitelné výrobky a o digitálním pasu výrobků.
- Rozšíření informačních povinností výrobců o výrobcích, uváděných a dodávaných na trh EU.
- Zmocnění Evropské komise k vytvoření databáze nebo systému stavebních výrobků EU, s cílem usnadnit přístup k informacím o výrobku (Prohlášení o vlastnostech, Prohlášení o shodě a návod k použití).

- Řešení problematiky opětovně použitých a repasovaných výrobků, použití recyklátů.
- Zavedení nového systému umožňujícího jakékoli fyzické nebo právnické osobě sdílet stížnosti nebo zprávy týkající se možného porušení nařízení.
- Posílení donucovacích pravomocí orgánů dozoru nad trhem.
- Rozšíření role Kontaktních míst pro stavební výrobky na podporu hospodářských subjektů.

Komise představila svůj návrh zástupcům členských států 20. 5. 2022, od 1. července až do konce roku 2022 ČR řídila jednání v pracovní skupině G7 v rámci svého předsednictví v Radě EU. Nyní švédské předsednictví výrazně upravuje původní návrh. Souběžně s tím návrh připomínkují dva výbory Evropského parlamentu (IMCO a ENVI).

Celkově může jednání o novém CPR trvat i několik let.

- **Pokus o řešení problému se zastaralými mandáty pro hEN.**
- Příprava nového zadání pro CEN – sběr informací o legislativních požadavcích jednotlivých ČS, doplnění matrixu o nové požadavky v souvislosti s oběhovým hospodářstvím a udržitelností. Hlavním cílem je zajistit vysokou kvalitu obsahu budoucích harmonizovaných technických specifikací bez ohledu na to, zda budou přijaty ještě podle stávajícího nařízení CPR, nebo už podle nového CPR.
- První 2 výrobní pracovní skupiny již dokončily svou činnost (kovové konstrukční výrobky a doplňky; **betonové prefabrikáty**).
- Další 2 výrobní pracovní skupiny (výztužná a předpínací ocel; okna a dveře) a 1 horizontální (**environmentální udržitelnost**) již pracují.
- Nové 2 skupiny zahájí činnost v létě 2023 (tepelněizolační výrobky a sestavy; **cement, stavební vápna a další hydraulická pojiva**) – nominace expertů do 15. 5. 2023.
- Následovat budou skupiny pro konstrukční dřevo a pro **beton a omítkoviny**.

Rozsah:

- Identifikace výrobků, na které se má nový standardizační požadavek vztahovat
- Přiřazení výrobků do výrobových skupin
- Materiály a formy
- Zamýšlené použití

Technický obsah:

- Seznamy základních charakteristik výrobků
- Klasifikační (výkonnostní) třídy a mezní hodnoty
- Dostupnost metod pro posouzení a použitelných systémů posuzování a ověřování stálosti vlastností
- Další aspekty související s vlastnostmi výrobků

Zabývá se **technickými otázkami**. Jedním z cílů je pokrýt všechny environmentální indikátory požadované členskými státy. Mají-li členské státy požadavky na něco, co přesahuje rámec současných standardizovaných postupů, musí být tyto požadavky nejprve standardizovány na evropské úrovni.

Komise předložila výsledky **konzultací s členskými státy** z roku 2020, hlavní body byly tyto:

- environmentální otázky stavebních výrobků by měly být zahrnuty do nařízení CPR; i současné CPR to částečně umožňuje, ale myšlenka přesahuje ZP 7 Udržitelné využívání přírodních zdrojů;
- existuje široká shoda na tom, že přístup, který má být zvolen, musí propojit úroveň stavebních výrobků s úrovní staveb;
- EN 15804 je jednoznačně upřednostňována (spolu s EN 15978 pro stavby).

Interakce s dalšími nařízeními a iniciativami

Regulační rámec:

- nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků (ESPR)
- nařízení o stavebních výrobcích (CPR)
- posouzení udržitelnosti budov - Level(s)
- taxonomie – podpora udržitelných aktivit
- směrnice o energetické náročnosti budov (EPBD)
- veřejné zakázky

Aktivní je i standardizace - CEN/TC 350.

Posouzení udržitelnosti životního prostředí také předpokládá vysokou úroveň digitalizace.

Pravidla pro uvádění neharmonizovaných stavebních výrobků na trh jsou určována na úrovni členských států

V ČR se řídí nařízením vlády č. 163/2002 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na vybrané stavební výrobky, ve znění pozdějších předpisů



- Výrobce postupuje podle nařízení vlády č. 163/2002 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na vybrané stavební výrobky (bez označení CE) v případě, že pro jeho výrobek zatím **není k dispozici harmonizovaná evropská norma a on nepožaduje vydání evropského technického posouzení (ETA)**. Zároveň však jeho výrobek lze zařadit do některé ze skupin výrobků podle přílohy 2 tohoto nařízení vlády (je to tedy tzv. “stanovený výrobek”).
- Další situace, kdy se postupuje podle nařízení vlády č. 163/2002 Sb.: harmonizovaná norma sice existuje, ale ještě **neskončilo období souběžné platnosti** této harmonizované normy a národní technické specifikace, a výrobce se rozhodl dobrovolně postupovat podle národních specifikací (nemá zájem o označení CE).
- U mnoha výrobků se **harmonizace vůbec nepředpokládá** (např. u betonu), případně jde o **inovativní výrobky**. Takové výrobky je třeba regulovat na vnitrostátní úrovni a zajistit tak, že jejich použití do stavby nebude představovat riziko pro splnění základních požadavků na stavby.

- Na rozdíl od CPR se u stanovených stavebních výrobků podle NV č. 163/2002 Sb. posuzuje **shoda s normou**, nikoli stálost vlastností.
- Pokud existují pro stavební výrobek tzv. určené normy a tyto určené normy konkretizují užité charakteristiky ve vztahu k základním požadavkům na stavby, provede se posouzení shody na základě určené normy.
- Pokud žádná určená norma pro výrobek neexistuje, popřípadě nepokrývá dostatečně potřebné charakteristiky ve vztahu k základním požadavkům, vydává se stavební technické osvědčení (STO) podle § 3.

- Pro jednotlivé skupiny výrobků uvedené v příloze č. 2 k NV 163/2002 Sb. jsou za účelem posouzení shody na základě vydání STO vypracovávány tzv. technické návody.
- Technické návody obsahují vymezení způsobu použití výrobku ve stavbě, vymezení sledovaných vlastností a způsobu jejich posouzení, přehled dalších technických předpisů, které se vztahují na výrobek (souběh, doplňkové požadavky), požadavky na technickou dokumentaci, postup posuzování shody autorizovanou osobou.
- Upozornění: Technické návody nejsou „technické dokumenty“ ve smyslu § 3 odst. 2 zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Vznikají na základě odborného konsensu expertů a každoročně se aktualizují. Formální a věcnou správnost technického návodu negarantuje ÚNMZ, ale Koordinační pracoviště pro stavební výrobky.

Nariadení vlády č. 163/2002 Sb.

- Postupy posuzování shody podle § 5, 5a, 6 nebo 7 vyžadují zapojení třetí strany, tzv. **autorizované osoby (AO)**.
- Postup podle § 8 je v režii výrobce.
 - § 5 NV odpovídá systému prokazování 1+
 - § 5a NV odpovídá systému prokazování shody 1
 - § 6 NV odpovídá systému 2+
 - § 7 NV odpovídá systému 3
 - § 8 NV odpovídá systému 4
- Autorizované osoby vydávají certifikáty (§ 5, 5a, 6) nebo protokoly (§ 7).
- Posouzení shody při kusové výrobě podle § 9.

- Přehled autorizovaných osob pro posuzování shody stavebních výrobků lze najít na informačním portálu ÚNMZ u příslušných skupin výrobků podle přílohy 2 NV č. 163/2002 Sb.
- Cement (pro zvláštní použití a pro zdění), beton (včetně přísad) a malty jsou ve skupině 1. Přísady a vlákna pro malty a injektážní malty jsou ve skupině 2.
- Výrobce nebo dovozce je povinen vydat prohlášení o shodě podle § 13 v českém jazyce a poskytuje jej uživatelům stavebních výrobků v tištěné podobě nebo na internetových stránkách. Prohlášení o shodě musí být označeno jedinečným nezaměnitelným identifikačním údajem, který umožňuje jednoznačnou identifikaci výrobku.
- Na výrobcích, u nichž se posouzení shody provádí podle NV 163, nesmí být uvedeno označení CE podle CPR.

- Stavební technické osvědčení podle § 3:
 - Autorizovaná osoba vydá stavební technické osvědčení s omezenou dobou platnosti, až 5 let. Tuto dobu může prodloužit. V praxi se často stanovuje doba platnosti na 3 roky.
 - Prodloužení platnosti STO se provádí na žádost výrobce.
 - Stavební technické osvědčení lze použít pro posuzování shody pouze po dobu, po kterou se nezmění právní předpisy, technické normy nebo technické dokumenty využívané ve stavebním technickém osvědčení z hlediska skutečností uvedených v odstavci 2 písm. b) nebo jiné skutečnosti podstatné z hlediska posuzování shody, za kterých bylo stavební technické osvědčení vydáno.
- Certifikát podle § 5, 5a a 6:
 - Certifikát výrobku zůstává v platnosti tak dlouho, dokud se podstatně nezmění podmínky, za kterých byl vystaven (změna určené normy, podstatná změna výrobku samotného apod.).
 - Pokud byla certifikace provedena na základě STO, certifikát nemůže být platný po delší dobu než je platnost tohoto STO.

- **Princip vzájemného uznávání** (Mutual Recognition) je zásada, která se na území vnitřního trhu EU uplatňuje v oblasti volného pohybu zboží. Výrobky, které jsou uváděny na trh v souladu s právními předpisy v jednom členském státě, lze prodávat v jiných členských státech bez ohledu na to, zda jsou nebo nejsou v souladu s vnitrostátními technickými pravidly těchto členských států, a to za předpokladu, že je zachována srovnatelná úroveň ochrany spotřebitelů. K omezení může dojít pouze na základě stanovených důvodů veřejného zájmu.
- **Týká se pouze neharmonizovaných výrobků pocházejících ze států Evropského hospodářského prostoru** (tedy nikoli dovozu ze třetích zemí).

Princip vzájemného uznávání u stavebních výrobků bez označení CE



- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/515 o vzájemném uznávání zboží uvedeného v souladu s právními předpisy na trh v jiném členském státě a o zrušení nařízení (ES) č. 764/2008
- Společný dokument MPO, MMR, ČOI, ÚNMZ a TZÚS Praha, s. p.: Vzájemné uznávání - Povinnosti distributora dodávajícího na trh v České republice neharmonizované stavební výrobky
- ProCoP – kontaktní místo pro výrobky
- PCPC – kontaktní místo pro stavební výrobky
- SOLVIT - pomáhá v případech, kdy dochází k porušení evropského práva na vnitřním trhu EU; občané a podnikatelé mohou své žádosti zasílat prostřednictvím online formuláře portálu Vaše Evropa nebo se mohou obrátit na pracovníky českého SOLVIT centra pomocí emailu solvit@mpo.cz
- Informace pro zájemce z řad distributorů je např. na webových stránkách TZÚS Praha, s. p.

1. Nejde o stanovený stavební výrobek (není uveden v příloze 2 NV č. 163/2002 Sb.) → není co vzájemně uznávat.
2. Stanovený, neharmonizovaný stavební výrobek byl vyroben mimo EU a jeho zahraniční výrobce ho doveze do ČR → výrobek ještě nebyl uveden na trh EU → **nejde o vzájemné uznávání, ale o řádné uvedení na trh EU v ČR** → posouzení podle NV 163/2002 Sb. je **povinné**.
3. Stanovený, neharmonizovaný stavební výrobek byl vyroben mimo EU a dovezen do ČR českým dovozcem → výrobek ještě nebyl uveden na trh EU → **nejde o vzájemné uznávání, ale o řádné uvedení na trh EU v ČR** → posouzení podle NV 163/2002 Sb. je **povinné**.
4. Stanovený, neharmonizovaný stavební výrobek byl vyroben v jiném státě EU a přivezen do ČR českým distributorem přímo z místa výroby → výrobek ještě nebyl uveden na trh EU → **nejde o vzájemné uznávání, ale o řádné uvedení na trh EU v ČR** → posouzení podle NV 163/2002 Sb. je **povinné**.
5. Stanovený, neharmonizovaný stavební výrobek byl vyroben mimo ČR (buďto v EU nebo ve třetí zemi) a uveden na trh v jiném členském státě EU v souladu s jeho právními předpisy → dodán do ČR → AO **doporučí** dovozci/distributorovi posouzení podle NV 163/2002 Sb., pokud chce výrobek dodávat do staveb v ČR, na které se vztahuje zákon č. 183/2006 Sb., stavební zákon.

- Distributor musí sám rozhodnout, zda výrobek, který chce distribuovat v ČR, je stanovený/nestanovený a harmonizovaný/neharmonizovaný. Není to úkol pro AO.
- Od 19. 4. 2020 je možné vystavit „**prohlášení pro vzájemné uznávání**“, vypracované v souladu s článkem 4 nařízení 2019/515/EU.
- Tímto dokumentem **lze prokázat** příslušným orgánům členského státu určení, že daný výrobek byl **uveden na trh** v souladu s právními předpisy v jiném členském státě EU.
- Tímto dokumentem však **nelze prokázat** příslušným orgánům v ČR, že daný výrobek splňuje podmínky uvedené v §13a nařízení vlády č. 163/2002 Sb. pro **použití ve stavbách na území ČR**.

- Ustanovení § 156 zákona č. 183/2006 Sb., stavební zákon, se pro použití stanovených stavebních výrobků do staveb výslovně odvolává na NV 163/2002 Sb. Analogická úprava je v § 153 nového stavebního zákona.
- Nejsnazší cestou, jak prokázat splnění požadavků § 156(resp. § 153) stavebního zákona v případě stanovených neharmonizovaných stavebních výrobků, je tedy posouzení shody podle NV 163/2002 Sb.
- Pokud distributor hodlá nést riziko nesplnění požadavků stavebního zákona, může si sám porovnat svoji dokumentaci k výrobku s požadavky příslušného technického návodu. Pokud to nedokáže, je vhodné, aby o to požádal k tomu způsobilou AO. Jde o placenou službu, nikoli o konzultaci po telefonu.
- AO nevystavuje „dobrozdání“, „potvrzení“ ani jiný dokument nad rámec NV 163/2002 Sb.

Specializovaný informační portál pro stavební výrobky, kde je uvedeno snad úplně všechno, co se této problematiky týká - vše proklikávací a aktualizované jednou měsíčně, vždy k 15. dni daného měsíce:

<http://www.unmz.cz/urad/informacni-portal-unmz-specializovany-na-pravni-a-technicke-dokumenty-v-oblasti-uvadeni-stavebnich-vyrobku-na-jednotny-evropsky-trh-c233>

- Stavební výrobky s označením CE podle nařízení (EU) č. 305/2011 (CPR)
- [Databáze harmonizovaných norem k CPR](#)
- [Kontaktní místa pro stavební výrobky s označením CE](#) (všechny státy EU)
- Vybrané stavební výrobky (bez označení CE) podle NV 163
- Vybrané právní předpisy ČR vztahující se ke stavebním výrobkům a ke stavbám jako takovým
- Pokyny k předchozí směrnici CPD, mandáty Komise, rozhodnutí Komise pro jednotlivé výrobové skupiny
- [Dobrovolné značky](#) (včetně „[Osvědčeno pro stavbu](#)“)

Kontaktní místo pro stavební výrobky podle CPR

- Všechny členské státy EU mají povinnost zřídit a provozovat kontaktní místo na základě článku 10 nařízení CPR.
- České kontaktní místo funguje při Ministerstvu průmyslu a obchodu (Odbor stavebnictví a stavebních hmot).
- Dotazy týkající se stavebních výrobků (harmonizovaných i neharmonizovaných) přijímá e-mailem v češtině a angličtině na adrese cpr@mpo.cz, odpovídá bezplatně do 15 dnů.
- **Doporučujeme adresovat dotazy přednostně sem.**
- Není vhodné posílat stejný dotaz současně na více adres (Kontaktní místo, ÚNMZ, Česká obchodní inspekce...) jen proto, že to tazatele „nic nestojí“. Blokuje to kapacitu úředníků odpovídat na další dotazy.



ÚŘAD PRO TECHNICKOU
NORMALIZACI, METROLOGII
A STÁTNÍ ZKUŠEBNICTVÍ



Děkuji za pozornost.

Kontakt:

Mgr. Václava Holušová

holusova@unmz.cz

Dotazy:

cpr@mpo.cz